

тивність освітнього процесу. Використання хмарних технологій у навчанні сприяє збільшенню частки самостійної навчальної діяльності й активізації слухача, формуванню його здатності до самонавчання, самоактуалізації, самореалізації. Стрімке поширення хмарних технологій ставить завдання інтеграції хмарних сервісів в систему освітнього процесу. Хмарні технології мають широкі перспективи застосування в сфері освіти, наукових дослідженнях і прикладних розробках, а також для дистанційного навчання в продовж життя.

Список використаних джерел

1. European Employment Strategy. URL:
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=101&langId=en>.

Ковальчук Г. О.

д.п.н., професор

Баніт Ю. С.

*ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана», м. Київ*

НАВЧАННЯ ПІДПРИЄМНИЦТВУ ЗАСОБАМИ ЕЛЕКТРОННИХ ОСВІТНІХ РЕСУРСІВ

Навчання підприємництву включає всі форми освіти і підготовки, як офіційні, так і неофіційні, у тому числі навчання для бізнесу і навчання (у бізнесу) на виробництві, які сприяють розвитку духу підприємливості і готують до реалізації діяльності, що ставить або не ставить перед собою комерційні цілі (адаптоване визначення за джерелом [2]). Зазначимо, що поняття «*навчання підприємництва*», «*розвиток підприємливості*» та «*формування підприємницької компетентності*» поки що не мають конкретного загально визначеного тлумачення і часто вживаються як тотожні. У кожному разі йдеться, зокрема, про становлення рис характеру й типу особистості майбутнього підприємця, які включають певні навички і моделі ефективної підприємницької поведінки (як то: здатність до економічного ризику, творчості, планування, вирішення проблем, управління командними

проектами тощо).

Згідно політичної ініціативи ЄС щодо ключових навичок для навчання протягом усього життя, підприємницька компетентність відноситься до здатності людини втілювати ідеї в дії, використовувати різноманітні можливості й перетворювати їх у цінності для інших. Така здатність допомагає людині у побуті й соціальній сфері; дає можливість оцінити й використати можливості працевлаштування; є основою для набуття спеціальних навичок і знань, необхідних підприємцю для початку соціальної чи комерційної діяльності (Єврокомісія, 2005b) [2]; [5]; [8]. Як підкреслює Гріббен Е. А. (2006), сфера навчання підприємництву представляє особливий інтерес з точки зору економічної політики ЄС щодо розвитку найбільш динамічної економіки, заснованої на знаннях, через ряд інструментів її реалізації, таких як: освіта, зайнятість, підприємства, інноваційні рішення [2]. Дослідники пов'язують початок подібних обговорень із прийняттям «Лісабонської стратегії» (2000 р.), одне із питань якої полягало в тому, як переорієнтувати освітні системи країн ЄС на більш комерційні цілі, як задовольнити потреби підприємств малого і середнього бізнесу, які забезпечують 2/3 робочих місць, а також як «оживити» економіку і стимулювати більшу кількість людей до підприємництва і зацікавленості у праці й повсякденному житті, як розвивати можливості до самозайнятості, здатність окремих людей реагувати й адаптуватися до швидкозмінних зовнішніх обставин. Для вирішення цієї задачі було запропоновано ідею впровадження прямого навчання підприємництву на всіх рівнях системи освіти [1]; [2]; [5]; [6].

Сучасні моделі навчання підприємництву реалізуються у закладах вищої, професійно-технічної та загальної середньої освіти, через розвиток культури підприємництва, формування ключових навичок підприємливості, становлення спеціальних комерційних і виробничих умінь на прикладах «міні-підприємства» із застосуванням повного циклу його розвитку (складання бізнес-плану, оформлення установчих документів, маркетинг, комерція тощо).в кожному разі йдеться про реалізацію проектів видів діяльності й певних типів підприємницької поведінки, щодо створення нової суспільної корисності.

У практиці підприємницької підготовки ефективним є використання методів активного навчання (кейс-методу, дидактичних ігор, симуляцій, евристичних методів, квестів, цифрових і медіа технологій). Поряд з цим, на нашу думку, недостатньо уваги приділяється розвитку соціальної компетентності та ціннісних орієнтацій на підприємницьку самореалізацію індивіда в будь-якій діяльній сфері, зокрема й у соціо-гуманітарній [3].

У практиці нашої навчально-наукової роботи ми застосовуємо контекстно-нарративне навчання як спосіб організації навчально-пізнавальної діяльності студентів щодо інтерпретації навчального змісту дисципліни з урахуванням їх суб'єктних позицій, особистісного досвіду, квазіпрофесійних потреб і життєвих установок. Вказані дидактично-методологічні підходи реалізуються через комплекс методів і методик: дидактичних завдань, навчально-виробничих тренінгів і проєктів, що відповідає психолого-педагогічним вимогам до реалізації парадигми «професійне навчання – знання – практична діяльність для забезпечення якості життя». Мета нарративних практик – створити простір для розвитку різноманітних бажаних історій для того, щоб людина почувала себе здатною впливати на власне життя, бути автором траєкторії свого становлення та її реалізації.

Особливий інтерес у студентів викликають завдання з *цифровими навчальними нарративами*, якими є усі види сюжетних квазіпрофесійних оповідей, створені й передані за допомогою цифрових технологій (ІКТ і мультимедіа). Мультимедіа-інформація для нарративів містить алфавітно-цифрові дані, графічні зображення, анімацію, аудіо- та відеоряд, які вводяться з використанням сучасної техніки для цифрового запису інформації.

Цифровий нарратив трактується як створена за допомогою цифрових технологій розповідь, що відображає точку зору автора. Відповідно рекомендацій ЄС та ООН «Дослідження в освіті та перспективи майбутнього навчання: яка педагогіка потрібна для XXI століття» (2015 р.) цифрові технології повинні бути інтегровані в усі програми професійної підготовки [7]; [8]. Протягом останніх років створені Центри цифрових нарративів (CDS). З 2012 року Джорджтаунський університет та Білефельдський університет спільно реалізують науково-дослідницький

проект «Візуалізація знань».

В ході нашого дослідження в процесі фахового навчання студентам пропонується до виконання багато різноманітних завдань, основне місце серед яких займають аналіз та моделювання конкретних ситуацій (кейс-стади). За змістом навчальної історії змодельовані сюжети стосувалися таких аспектів:

- проблем у професійній суб'єкт-суб'єктній взаємодії;
- проблем у спілкуванні;
- проблем самоконтролю в процесі професійної діяльності;
- процесу (або епізоду) професійної діяльності;
- створення професійного продукту (надання послуг).

Для урізноманітнення видів навчальної діяльності, наближення методів самостійної роботи до інтересів студентів з урахуванням проблем розвитку їх абстрактного мислення та недостатньої сформованості їх професійних уявлень щодо себе, студентам пропонується моделювати ситуації професійної взаємодії через проектування мультимедійних наративів, малюнків і коміксів за допомогою ІКТ, що є у вільному доступі [3]; [4].

Список використаних джерел

1. Вяткин Б., Ротманова Н. Предприимчивость в структуре индивидуальности будущего специалиста и ее формирование в процессе обучения в вузе // *Фундаментальные исследования*. 2008. № 8. С. 74–75.

2. Гриббен Энтони А. Обучение предпринимательству: задачи, возможности: доклад. ЕФО, апрель 2006 г. 36 с. URL: <https://www.etf.europa.eu>

3. Ковальчук Г., Баніт Ю. Використання цифрових навчальних наративів для формування адаптивної компетентності студентів – майбутніх економістів // *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2018. Т. 64. № 2. С. 152–169.

4. Методичні рекомендації щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами в закладах освіти в 2019/2020 н.р. / Лист МОН України від 05.08.2019 № 1/9-498.

5. Обучение предпринимчивости как ключевой компетенции. Уровень 2 ISCED / Эфка Хедер, Майя Любич, Ловро Нола. Юго-Восточноевропейский центр обучения предпринимчивости. Загреб, Хорватия. 84 с.

6. Уэрта де Сото Х. Австрийская экономическая школа : рынок и предпринимательское творчество. Челябинск : Социум, 2009. 202 с.

7. Цифровые навыки и обучение. URL: <https://www.etf.europa.eu/en/practice-areas/digital-skills-learning>

8. Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning (Text with EEA relevance) (2018/C 189/01).

Кулиняк І.Я.

к.е.н., доцент

Малішевська Б.О.

Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів

ЕЛЕКТРОННА ОСВІТА: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

У сучасному світі, де все оцифровується та переноситься у “комп’ютерний світ”, освіта припиняє ототожнюватися лише з навчанням в університеті та записуванням лекцій. Комп’ютеризація зробила доступною не лише інформацію, але й публічними світові ресурси, де є накопичення здобутків суспільства, у тому числі у науковому плані. У наш час широкого розповсюдження набуває така форма навчання як електронна освіта, яка являє собою дистанційне навчання, при якому освітній процес протікає за допомогою комп’ютерів і засобів електронного зв’язку через Інтернет.

Можливості електронної освіти стали використовувати з метою навчання студентів по всьому світу, оскільки незалежно від того, в якому куточку світу людина знаходиться, за наявності та за допомогою Інтернету вона може отримувати знання, читати книжки, писати тексти та спілкуватись із викладачем у зручний для себе час.

Інтернет стає частинкою життя, тому не використовувати його з користю не можна. Важливо розглянути переваги саме електронної освіти, а також недоліки цього процесу.

Перевагами впровадження електронної освіти в Україні є [1, 2]:

- наявність швидкого та безперервного курсу, який можна пройти у будь-якому куточку світу та у зручний час;
- необмежений час для вивчення курсу;